

Quickscan Flora- en faunawet Oude Deventerweg, Holten

Definitief

Opdrachtgever:

BJZ.NU
De heer W. Bekke
Twentepoort Oost 61-15
7609 RG ALMELO
T 06-21297119

E info@bjz.nu
I www.bjz.nu

Opdrachtnemer:

Eelerwoude BV
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB GOOR
Postbus 53, 7470 AB GOOR
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 37 77
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Project nr. 4348

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
Vincent de Lenné	Marionne van de Klashorst	06-5-2010

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	2
1.1 Quicksan Flora- en faunawet	2
1.2 Gebiedsbeschrijving	2
1.3 Ruimtelijke ontwikkeling	3
2. WETGEVING EN WERKWIJZE	4
2.1 De flora en faunawet	4
2.2 Werkwijze quickscan	4
3. DE BESCHERMDE NATUURWAARDEN	5
3.1 Flora	5
3.2 Fauna	5
3.2.1 Vogels	5
3.2.2 Vleermuizen	5
3.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)	6
3.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen	6
3.2.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	6
4. DE EFFECTENBEOORDELING	7
4.1 Uitgangspunten	7
4.2 Effecten beschermde soorten Flora en faunawet	7
4.2.1 Vogels	7
4.2.2 Vleermuizen	7
4.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)	8
5. CONCLUSIE EN ADVIES	9
5.1 Geen nader onderzoek nodig en geen ontheffing Flora- en faunawet	9
5.2 Rekening houden met verlichting	9
5.3 Rekening houden met huismus	9
5.4 Afbakening	9

LITERATUURLIJST

BIJLAGEN

Bijlage 1: De Flora- en faunawet

1. INLEIDING

1.1 Quickscan Flora- en faunawet

De heer en mevrouw Ulfman zijn in het buitengebied van Holten in het bezit van een voormalig pluimvee- en melkveebedrijf op het perceel aan de Oude Deventerweg 51. De familie Ulfman is voornemens om, in het kader van de regeling Rood voor Rood, de agrarische bebouwing te slopen en een compensatiekavel te realiseren nabij de kern van Dijkerhoek. Het projectgebied heeft een oppervlakte van circa 0,8 ha waarvan 0,6 ha op de slooplocatie en 0,2 ha op de compensatiekavel. De locatie van het projectgebied is weergegeven in onderstaande figuur. De omliggende kavel rechts betreft de slooplocatie en de omliggende kavel links betreft de compensatiekavel.

Figuur 1 ligging projectlocatie

Elke ruimtelijke ontwikkeling of inrichting dient in het kader van de Flora- en faunawet te worden getoetst op de aanwezigheid van en de mogelijke effecten op beschermde diersoorten. Eelerwoude heeft deze toetsing voor het project Oude Deventerweg, Holten in opdracht van BJJ uitgevoerd. De resultaten van de toetsing aan de Flora- en faunawet zijn beschreven in deze rapportage.

1.2 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied bestaat uit twee deelgebieden namelijk:

- De slooplocatie (Oude Deventerweg 51)
- Compensatiekavel

Slooplocatie Oude Deventerweg 51

In de huidige situatie bevindt zich op de slooplocatie een agrarisch bedrijf. Op de projectlocatie bevindt zich een voormalige pluimveeschuur, een melkveeststal, een kapschuur, en een woonhuis. De omgeving heeft een open karakter met graslanden en akkers. Tevens liggen er enkele lijn- (houtwallen, singels) en vlakelementen (bosjes) in de directe omgeving van het projectgebied.

Onderstaande foto's geven een impressie van de projectlocatie en de directe omgeving.

Foto 1 kippenschuur die gesloopt wordt.

Foto 2 voormalige melkveestal (wordt gesloopt)

Foto 3 de te behouden kapschuur

Foto 4 directe omgeving van het projectgebied

Compensatiekavel

In de huidige situatie bestaat deze kavel uit een maïsakker. De omgeving heeft een open karakter met enkele grote akkerpercelen. Aan de overzijde van het perceel ligt een bosje. Langs de openbare weg ligt een oudere zomereikenlaan (ongeveer 80 jaar). Op dit perceel zal een nieuw woonhuis gerealiseerd worden.

Onderstaande foto's geven een impressie van de projectlocatie en de directe omgeving.

Foto 1 projectlocatie

Foto 2 laan en bosje tegenover de projectlocatie

1.3 Ruimtelijke ontwikkeling

De heer en mevrouw Ulfman zijn in het buitengebied van Holten in het bezit van een voormalig pluimvee en melkveebedrijf op het perceel aan de Oude Deventerweg 51. De familie Ulfman is voornemens om, in het kader van de regeling Rood voor Rood, de agrarische bebouwing te slopen en een compensatiekavel te realiseren nabij de kern van Dijkelhoek. De voormalige pluimveeschuur en melkstal zullen worden gesloopt, het woonhuis en een kapschuur zullen behouden blijven.

2. WETGEVING EN WERKWIJZE

2.1 De flora en faunawet

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal inheemse planten- en diersoorten en gaat hierbij uit van het 'nee, tenzij'-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. De Flora- en faunawet hanteert een driedeling in beschermingscategorieën:

- Ø tabel 1-soorten: de meest algemene soorten waarvoor een vrijstellingsregeling geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit betekent dat voor deze soorten geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd.
- Ø tabel 3-soorten: strikt beschermde soorten: de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van de zwaardere categorieën van de Rode Lijst
- Ø tabel 2-soorten: een tussencategorie, de resterende beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling wanneer wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode. In andere gevallen kan voor deze soorten een ontheffing noodzakelijk zijn.

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor een nadere toelichting op het bovenstaande uit de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Werkwijze quickscan

De mogelijke aanwezigheid van beschermde dier- en/of plantensoorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket [www.natuurloket.nl]
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en rapporten
- Verspreidingsgegevens van zoogdieren [www.zoogdiervereniging.nl]
- Een oriënterend veldbezoek door Vincent de Lenne op 28 april 2010

Een oriënterend veldbezoek is erop gericht te controleren in hoeverre soorten, waarvan op basis van literatuurgegevens wordt aangenomen dat deze aanwezig kunnen zijn, daadwerkelijk in het projectgebied voorkomen of in hoeverre het projectgebied voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen.

3. DE BESCHERMDE NATUURWAARDEN

3.1 Flora

Geschikte groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten zijn in beide deelgebieden niet aangetroffen. Door het intensief grondgebruik (overwegend voedselrijke milieus) worden beschermde plantensoorten niet binnen het projectgebied verwacht.

3.2 Fauna

3.2.1 Vogels

Slooplocatie

Tijdens het terreinbezoek op woensdag 28 april zijn erf gebonden vogelsoorten als witte kwikstaart, spreeuw, holenduif, boerenzwaluw en huismus waargenomen.

Het projectgebied kan een onderdeel vormen van het foerageergebied en broedgebied van deze soorten. De nestplaatsen van deze soorten (behalve huismus) zijn echter alleen tijdens het broedseizoen beschermd.

De jaarrond beschermde huismus nestelt vooral onder dakpannen. De waargenomen huismussen bevonden zich ook grotendeels rond het woonhuis met pannendak dat gehandhaafd blijft. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen gevonden van andere soorten die jaarrond van hun verblijfplaats gebruik maken, zoals kerkuil of steenuil. De bewoner gaf ook aan dat deze soorten niet aanwezig waren op het erf.

In de ruimere omgeving van de locatie kan de steenuil wel worden verwacht. Nest- en rustplaatsen van deze soort zijn jaarrond beschermd. De steenuil is een soort van kleinschalig agrarisch cultuurlandschap en heeft een sterke binding met boerderijen met kleinvee. Het voornemen heeft geen negatief effect op individuele dieren of de lokale populatie steenuilen. De omvang van het voornemen is daarvoor te klein. Tevens blijft de functionele leefomgeving behouden. Naast de steenuil kan ook een soort als de kerkuil foeragerend worden verwacht in het projectgebied. Negatieve effecten op deze soort zijn echter evenmin te

verwachten door de geringe omvang van de ruimtelijke ontwikkeling en omdat er geen aantasting van nestlocaties plaatsvindt.

Compensatiekavel

Tijdens het terreinbezoek zijn alleen enkele algemene vogelsoorten als zwarte kraai en houtduif waargenomen in het projectgebied. Het projectgebied kan een onderdeel van het foerageergebied vormen van deze soorten. De nestplaatsen van deze soorten zijn echter alleen tijdens het broedseizoen beschermd. Soorten die jaarrond van hun verblijfplaatsen gebruik maken worden niet verwacht in het projectgebied.

3.2.2 Vleermuizen

Slooplocatie

Alle in Nederland voorkomende soorten vleermuizen zijn strikt beschermd door de Flora- en faunawet. Vleermuizen hebben hun verblijfplaatsen in gebouwen en/of in bomen met holten en spleten.

Binnen het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten door de afwezigheid van holle bomen en geschikte bebouwing (golfplatendak). Door de ventilatieschachten aan de buitenkant van de melkstal en de kippenschuur is er tevens veel tocht aanwezig. In het te behouden woonhuis op de projectlocatie kunnen mogelijk wel verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het is te verwachten dat het projectgebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van soorten als gewone of ruige dwergvleermuis. Langs de erfbeplanting en de laanbeplanting langs de wegenstructuren kan een vliegroute aanwezig zijn.

Compensatiekavel

Binnen het projectgebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten door de afwezigheid van holle bomen en panden. In het bosgebied en woonhuis ten noorden van de projectlocatie kunnen mogelijk wel verblijfplaatsen aanwezig zijn. Het is te verwachten dat het projectgebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van soorten als gewone dwergvleermuis, laatvlieger of

rosse vleermuis. Langs de erfbeplanting en bomenrijen langs de omliggende wegen kan een vliegroute aanwezig zijn.

3.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)

Slooplocatie

Algemeen voorkomende zoogdieren (tabel 1)

Op basis van de aanwezige habitattypen kunnen algemeen voorkomende soorten als mol en konijn worden verwacht. Van deze soorten zijn ook sporen vastgesteld in de vorm van molshopen en uitwerpselen. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Steenmarter en eekhoorn (tabel 2)

Steenmarter is bekend uit de directe omgeving van het projectgebied. De soort gebruikt het projectgebied waarschijnlijk als foerageergebied. Er zijn geen sporen van steenmarter (krabsporen of uitwerpselen) aangetroffen. Ook zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld. Eekhoorn komt niet in de omgeving van het projectgebied voor. Er zijn geen waarnemingen bekend van het erf. De soort is gebonden aan gemengde bossen (loofhout en naaldhout). Doordat dit biotoop niet op het erf voorkomt, wordt eekhoorn niet verwacht binnen het projectgebied.

Strikt beschermde soorten (tabel 3)

Strikt beschermde soorten zoals das, boom-marter of veldspitsmuis worden gezien het biotoop en/of het verspreidingsgebied van deze soorten niet verwacht in het projectgebied.

Compensatiekavel

Algemeen voorkomende zoogdieren (tabel 1)

Op basis van de aanwezige habitattypen kunnen algemeen voorkomende soorten als mol, konijn en haas worden verwacht. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Steenmarter en eekhoorn (tabel 2)

Steenmarter is bekend uit de directe omgeving van het projectgebied.. Er zijn geen sporen van steenmarter (krabsporen of uitwerpselen) aangetroffen ook zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen vastgesteld. Deze worden ook niet verwacht aangezien er geen dekkingsmogelijk-

heden zijn. Eekhoorn komt niet in de omgeving van het projectgebied voor.

Strikt beschermde soorten (tabel 3)

Een strikt beschermde soort die foeragerend voor kan komen binnen het projectgebied is de das. Binnen enkele kilometers afstand van het projectgebied bevinden zich diverse dassenburchten (bron: www.zoogdiervereniging.nl). Het is mogelijk dat het projectgebied onderdeel uitmaakt van het foerageergebied van dassen. Tijdens het veldbezoek zijn geen sporen waargenomen.

3.2.4 Amfibieën, reptielen en vissen

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen voor reptielen, amfibieën en vissen worden deze soorten op beide deellocaties niet binnen het projectgebied verwacht.

3.2.5 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Beschermde dagvlinders en libellen zijn gebonden aan specifieke biotopen als (natte) heide, vennen, schraalgraslanden, hoogvenen en laagvenen. Deze biotopen ontbreken op beide locatie. Alleen zeer algemeen voorkomende en niet beschermde soorten dagvlinders en libellen kunnen voorkomen ter plaatse van de locatie.

Beschermde overige ongewervelden (kevers, slakken, mieren) worden wegens het ontbreken van hiervoor geschikte biotopen evenmin verwacht op de locatie.

4. DE EFFECTENBEOORDELING

4.1 Uitgangspunten

Als uitgangspunt bij de effectbeschrijving zijn de werkzaamheden aangehouden zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstellingsregeling. Dit betekent dat voor deze categorie geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de Zorgplicht van de Flora- en faunawet (zie bijlage 1).

De soortgroepen, flora, reptielen, amfibieën en vissen, en dagvlinders, libellen en overige ongewervelden zijn niet meegenomen in de effectbeschrijving omdat beschermde soorten uit tabel 2 en tabel 3 van deze soortgroepen niet worden verwacht ter plaatse van het projectgebied.

4.2 Effecten op beschermde soorten Flora en faunawet

4.2.1 Vogels

Slooplocatie

In het projectgebied broeden diverse vogelsoorten waaronder huismus, witte kwikstaart, boerenzwaluw en holenduif. Omdat het verstoren van broedende vogels verboden is door de Flora- en faunawet, moeten werkzaamheden als het slopen van panden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen ligt voor de meeste soorten tussen maart en medio juli. In verband met de mogelijke aanwezigheid van laat broedende soorten al huis- en boerenzwaluw, wordt aanbevolen om de werkzaamheden op te starten ná 1 augustus.

Door de sloop van diverse gebouwen in het gebied verdwijnen mogelijk potentiële broedlocaties en foerageergebied voor de jaarrond beschermde huismus. Van de huismus is met zekerheid vastgesteld dat deze voorkomt in het projectgebied. Nader onderzoek naar de soort is dan ook niet nodig. Door de sloop van de schuren gaat waarschijnlijk alleen foerageerge-

bied verloren. Het verloren foerageergebied kan direct gecompenseerd worden door bij de aanleg van het woonhuis op de compensatiekavel dakpan nestkasten in te bouwen. Tevens kunnen liguster en meidoornhagen aangeplant worden waar de huismussen zich kunnen verschuilen.

Er zijn geen sporen van kerkuil of steenuil gevonden in het projectgebied. Nader onderzoek naar het voorkomen van deze soort met een jaarrond beschermde vaste verblijfplaats is niet noodzakelijk.

Compensatiekavel

In het projectgebied kunnen diverse vogelsoorten tot broeden komen. Omdat het verstoren van broedende vogels verboden is door de Flora- en faunawet, moeten werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Het broedseizoen ligt voor de meeste soorten tussen maart en medio juli.

4.2.2 Vleermuizen

Slooplocatie

Er worden geen negatieve effecten voor vleermuizen verwacht, omdat er geen geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn in de te slopen schuren. Verder blijft het projectgebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Groenstructuren blijven behouden, waarmee ook eventuele vliegroutes van vleermuizen niet worden aangetast.

Compensatiekavel

Er worden geen negatieve effecten voor vleermuizen verwacht, omdat er geen geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen aanwezig zijn in het projectgebied. Verder blijft het projectgebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Groenstructuren blijven behouden, waarmee ook eventuele vliegroutes van vleermuizen niet worden aangetast.

4.2.3 Overige zoogdieren (grondgebonden)

Slooplocatie

Het projectgebied kan onderdeel vormen van het foerageergebied van steenmarter. Er zijn echter geen sporen van deze soort waargenomen. Gezien de aard en de zeer geringe omvang van het voornemen worden geen negatieve effecten op deze soort verwacht. Bovendien is in de omgeving nog ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Compensatiekavel

Het projectgebied kan onderdeel vormen van het foerageergebied van steenmarter. Er zijn echter geen sporen van deze soort waargenomen. Gezien de aard en de zeer geringe omvang van het voornemen worden geen negatieve effecten op deze soort verwacht. Bovendien is in de omgeving nog ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

Daarnaast kan het projectgebied dienen als foerageergebied voor de strikt beschermde das. Dit is echter niet heel waarschijnlijk gezien de grote afstand (4 km) tussen de dichtstbijzijnde dassenburcht en het projectgebied. Daarnaast zijn er veel barrières in de vorm van wegen aanwezig.

Vanwege de (zeer) geringe omvang van het voornemen in relatie tot de omvang van het leefgebied van een das (40 – 100 ha, afhankelijk van de geschiktheid van een gebied voor de das), is het niet te verwachten dat het voornemen een negatief effect heeft op de lokale dassenpopulatie. Bovendien is in de directe omgeving nog ruim voldoende alternatief foerageergebied aanwezig.

5. CONCLUSIE EN ADVIES

5.1 Geen nader onderzoek nodig en geen ontheffing Flora- en faunawet

Op basis van deze quickscan Flora- en faunawet wordt geconcludeerd dat er in het projectgebied diverse strikt beschermde soorten kunnen voorkomen. Het projectgebied is voor deze strikt beschermde soorten alleen foerageergebied. Vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionaliteit van hun leefomgeving komen niet in gevaar. Negatieve effecten op (strikt) beschermde soorten worden uitgesloten. Het slopen van de schuren dient echter wel buiten het broedseizoen plaats te vinden (na 1 augustus in verband met laatbroedende soorten).

5.2 Rekening houden met verlichting

Ondanks dat geen negatieve effecten worden verwacht op vleermuizen, wordt aanbevolen om wel rekening te houden met nachttactieve dieren (vleermuizen en uilen) door het beperken van de verlichting. Tevens kan worden gewerkt met het toepassen van naar beneden gerichte en strooilichtbeperkende armaturen.

5.3 Rekening houden met huismus

Om voldoende broedgelegenheid voor huismus te houden, wordt geadviseerd om in de nieuw te bouwen woning op de compensatiekavel dakpannestkasten in te bouwen. Tevens kunnen liguster en meidoornhagen (afhankelijk van de grond) aangeplant worden waar de huismussen zich kunnen verschuilen. Ook het aanplanten van bruidssluier biedt mussen een goede schuilgelegenheid. Geadviseerd wordt om het plantwerk zo spoedig mogelijk uit te voeren aangezien het enige tijd kost om een dichte haag of een volwassen klimplant te krijgen.

5.4 Afbakening

De initiatiefnemer, respectievelijk opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik van de rapportage. Eelerwoude aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de inhoud, interpretaties of conclusies indien gebruik wordt gemaakt van deelaspecten uit deze rapportage zonder verwijzingen naar dit rapport. Tevens aanvaardt Eelerwoude geen aansprakelijkheid voor kosten en vertragingen die optreden als gevolg van het voorkomen van beschermde flora of fauna.

LITERATUURLIJST

P.J. Grant, K. Mullarney, L. Svensson, D. Zetterström, 2009
ANWB Vogelgids van Europa. Tirion Uitgevers BV, Baarn. ISBN 978-90-18-02092-7

J.P. Bekker, A van Diepenbeek, P. Twisk 2010
Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 9789050112604

A.D. Bode, M. Douma, A.J. Dijkstra, A. Gjaltema, A.G.R. Gritter, M.A. Heinen, B. Hoekstra, R. Hoeve,
G. Snaak, J.A. van Vliet, J. Udding, R. Zollinger, 1999
De zoogdieren van overijssel. Waanders uitgeverij BV, Zwolle. ISBN 9040093121

www.natuurloket.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGEN

Bijlage 1: de Flora- en faunawet

Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde inheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voor zover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen.

De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldaan moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is. De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode

geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Alle vogels in Nederland zijn gelijk beschermd, conform de Vogelrichtlijn. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waarvoor nesten of vaste- rust en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven genoemd geldt een vrijstelling, indien gehandeld wordt volgens een, door de Minister van LNV, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, is het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.